

IV Ogólnopolskie Sympozjum Odonatologiczne PTE (Brda, 18–20 V 2007)

4th All-Polish Symposium of Odonatology of the Polish Entomological Society, Brda, May 18–20, 2007

Grzegorz Tończyk

Katedra Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii, Uniwersytet Łódzki, ul. Banacha 12/16, 90-237 Łódź; tonczyk@biol.uni.lodz.pl

W dniach 18–20 maja 2007 roku, w miejscowości Brda nad rzeką Brdą w Borach Tucholskich członkowie Sekcji Odonatologicznej i sympatycy ważek spotkali się na IV Ogólnopolskim Sympozjum Odonatologicznym. Wzorem poprzedniego sympozjum w Zwierzyńcu, spotkanie miało charakter warsztatowo-terenowy. Organizatorem Sympozjum był piszący te słowa – Grzegorz Tończyk. Głównym założeniem spotkania było omówienie i wypracowanie standardów postępowania w badaniach odonatologicznych.

Tegoroczne spotkanie to już poważna konferencja, na którą zgłosiło się aż 18 osób. Taki wzrost liczby uczestników (w Zwierzyńcu spotkało się tylko 9 osób) bardzo cieszy – oznacza to bowiem, że badania i zainteresowania ważkami w Polsce dobrze się rozwijają. Uczestnikami spotkania byli: Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Edyta Buczyńska, Piotr Cuber, Marcin Dałek, Bogusław Daraż, Katarzyna Łąkowska, Wiaczesław Michalczyk, Alicja Miszta, Anna Rychła, Juliusz Samoląg, Klaudia Samoląg, Barbara Szpala, Szymon Śnieguła, Jakub Szymański, Dawid Tatarcikiewicz, Jolanta Tondys i Grzegorz Tończyk. Na podkreślenie zasługuje fakt, że niektórzy z uczestników dotarli mimo dużej odległości dzielącej ich od miejsca spotkania. Bazą noclegową i żywieniową sympozjum był pensjonat „Zielony Wiatr”. Na tym można by poprzestać, jednak miejsce i jakość usługi hotelowo-gastronomicznej zasługuje na

kilka słów. Ośrodek położony jest na końcu małej miejscowości Brda tuż nad rzeką Brdą. Okolice jest malownicza i bardzo atrakcyjna przyrodniczo. Warunki noclegowe komfortowe, w pokojach dwuosobowych lub w dwuosobowych apartamentach – bardzo wygodnych i gustownie urządzonych. Osobną sprawą jest wyżywienie jakie zaserwował nam kierownik ośrodka, wszystko znakomite, w dużej ilości i znakomicie podane. Co warte podkreślenia, zapewniła nam to tylko jedna osoba – Pan Krzysztof Kuklewski. Osoba, od której niejednego mógłby się nauczyć, na czym polega przyjmowanie i obsługa gości.

Jak wspominałem wyżej, sympozjum miało charakter warsztatowo-terenowy. Pierwszego dnia było trochę obaw, jak to będzie wyglądało. Pogoda nie była sprzyjająca. Wszyscy spędzili podróż w dużym zachmurzeniu i miejscami w deszczu. Na miejscu granatowe chmury też nie wskazywały, że następne dwa dni będziemy mieli piękną i słoneczną pogodę.

Sympozjum rozpoczęliśmy późnym popołudniem pierwszego dnia. W planie było przedstawienie założeń metodycznych związanych z badaniami odonatologicznymi. Jednak na początek dzięki uprzejmości Rafała Bernarda, mogliśmy wysłuchać prelekcji i obejrzeć prezentację poświęconą badaniom prowadzonym przez Rafała na iglicy małej (*Nehalennia speciosa*). Wystąpienie było

Uczestnicy sympozjum, rezerwat „Jezioro Zdręczno”, 19 V (fot. D. Tatarkiewicz); siedzą (od lewej): Piotr Cuber, Grzegorz Tończyk, Wiaczesław Michalczuk; stoją (od lewej): Juliusz Samoląg, Alicja Miszta, Katarzyna Łąkowska, Klaudia Samoląg, Dawid Tatarkiewicz, Anna Rychła, Edyta Buczyńska, Jolanta Tondys, Paweł Buczyński, Rafał Bernard, Jakub Szymański, Barbara Szpała, Bogusław Daraż, Szymon Śnieguła.

The participants of the symposium, “Zdręczno Lake” reserve, 19th of May (photo by D. Tatarkiewicz); sitting (from left): Piotr Cuber, Grzegorz Tończyk, Wiaczesław Michalczuk; standing (from left): Juliusz Samoląg, Alicja Miszta, Katarzyna Łąkowska, Klaudia Samoląg, Dawid Tatarkiewicz, Anna Rychła, Edyta Buczyńska, Jolanta Tondys, Paweł Buczyński, Rafał Bernard, Jakub Szymański, Barbara Szpała, Bogusław Daraż, Szymon Śnieguła.

bardzo ciekawe i jak to zwykle w przypadku Rafała, powiedziane z niezwykłą ekspresją. Po tej prelekcji zabraliśmy się do omawiania zagadnień metodycznych. Ta część polegała raczej na dyskusji i dzieleniu się własnymi doświadczeniami niż na wygłaszaniu referatów. Rafał Bernard omówił szeroko zagadnienia związane z wyborem stanowisk, ich opisem i zbieraniem danych dotyczących ważek. Kolejną część poświęconą poławianiu larw ważek poprowadził Paweł

Buczyński. Tyle zdążyliśmy zrobić do kolacji. Później nastąpiła mniej sformalizowana część zjazdu, podczas której dzieliliśmy się swoimi doświadczeniami i wspólnie zajmowaliśmy się szkoleniem w zakresie identyfikacji larw i wylinek ważek.

Jak wspomniałem wcześniej, kolejny dzień przywitał nas piękną słoneczną pogodą. Wyprawa terenowa obejmowała kilka stanowisk. Zaczęliśmy od rezerwatu „Jezioro Zdręczno” i, jak okazało się na końcu tego

dnia, było to miejsce najbardziej atrakcyjne. Rezerwat obejmuje niewielkie, naturalnie zarastające jezioro. Możliwość penetracji zbiornika nawet w dość dużej odległości od brzegu pozwoliła na przeprowadzenie praktycznej części zaplanowanych zajęć. Uczyliśmy się zwracać uwagę na poszczególne elementy badanego stanowiska, no i oczywiście podglądaliśmy ważki. Moment był dobry, bowiem trafiliśmy na wyloty wielu gatunków. Szczególną atrakcją były liczne populacje *Leucorrhinia caudalis* i *L. pectoralis*, wylatujące *Aeshna isocoles* i *Epiptera bimaculata*. Wszystkie gatunki stały się obiektem sesji fotograficznej na kilkanaście aparatów. Kolejnym etapem wycieczki był rezerwat „Kozie Jezioro”, w którym ochronie podlega kilka śródleśnych torfowiskowych zbiorników typowych dla Borów Tucholskich. Odwiedziliśmy dwa z nich – jednak mimo niewątpliwie dużych walorów przyrodniczych ważki tu nie dopisały. Okazało się, że jest jeszcze zbyt wcześnie i niewiele gatunków zdążyło pojawić się na tych stanowiskach. Kolejne miejsce na naszej trasie to Wielki Kanał Brdy w Fojutowie. Miejsce ciekawe, że zbudowanym w XIX wieku akweduktem pozwalającym przeprowadzić kanał nad Czerską Strugą. „Ważkowo” bez rewelacji. Ostatnim miejscem, które odwiedziliśmy tego dnia był rezerwat „Jezioro Mętne” położony na północ od miejscowości Rytel. Z tego stanowiska podawana była *Nehalennia speciosa*. Naszym celem było sprawdzenie stanu jej populacji. Niestety spotkał nas zawód, okazało się, że wyloty jeszcze się nie zaczęły, a poszukiwania larw przyniosły tylko 5 osobników.

Wieczorem tego dnia odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Odonatologicznej PTE. Sprawozdanie z trzyletniej działalności przedstawił przewodniczący Sekcji

– Paweł Buczyński. Po zakończeniu tej części programu miały miejsce mniej formalne części konferencji obejmujące oprócz rozmów, dalsze oznaczanie wylinek i pokaz slajdów z wyprawy na Litwę Rafała Bernarda, Bogusława Daraża i Juliusza Samoląga.

Trzeciego dnia Sympozjum, ze względu na duże odległości do pokonania podczas powrotów do domu, spotkanie trwało tylko w godzinach przedpołudniowych. Była okazja do porozmawiania o specyfice prac odonatologicznych na wodach płynących (prowadzenie G. Tończyk) i do podsumowania tegorocznego zjazdu. Znalazł się również czas na krótką wycieczkę nad pobliską Brdę i dalsze oznaczanie ważek.

Dla tych, którzy mogli wyjechać później odbył się jeszcze wystawny obiad a po nim pożegnania i powroty. Czwarte spotkanie osób zainteresowanych ważkami potwierdziło, że formuła warsztatowo-terenowa jest bardzo dobra. Dla wszystkich jednak trzy dni to zbyt krótko. Może następne spotkania będą dłuższe. Zobaczmy. Mam nadzieję, że w przyszłym roku spotkamy się znowu w tak szerokim składzie i w atrakcyjnym miejscu.

Summary

4th All-Polish Odonatological Symposium took place in Brda by the River Brda in Tucholskie Forests. There were 18 participants involved. During three days of the conference the problems connected with standardisation of the methods used in odonatological studies as well as larval and exuvial identification were discussed. The main task of the meeting was the practical introduction to the analysis of dragonfly faunistic composition of some study sites which were visited during a daylong field excursion.

Key Words. Odonatology, meeting, Poland.